

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3035/2018
25.06.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиле АА, чији је пуномоћник Александар Попара, адвокат из ..., против тужене Основне школе „Змај Јова Јовановић“ из ..., чији је пуномоћник Јовица Дилберовић, адвокат из ..., ради поништаја решења о престанку радног односа и враћања на рад, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3972/17 од 12.09.2018. године, на седници већа одржаној 25.06.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3972/17 од 12.09.2018. године.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П1 74/2015 од 12.05.2017. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилца тражила да се поништи решење тужене о отказу Уговора о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности бр. .. од 31.12.2010. године и да се тужена обавезе да тужилцу врати на рад. Ставом другим изреке, обавезана је тужилца да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 362.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3972/17 од 12.09.2018. године, одбијена је жалба тужиле као неоснована и потврђена првостепена пресуда, као и захтев тужиле за накнаду трошкова другостепеног поступка, а одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилца је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Тужилји је у овом парничном поступку, у свим фазама поступка, било омогућено да расправља пред судом, тако да се ревизијом носновано указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 7. Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилја је била запослена код тужене по Уговору о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности бр. .. од 09.11.2016. године, на радном месту „наставник ...“. Закључком бр. .. од 20.10.2010. године, директор тужене је покренуо дисциплински поступак против тужилје, због основане сумње да је 06.10.2010. године, на четвртном часу у преподневној смени, учинила повреду забране дискриминације и забране психичког злостављања ученика из члана 44. ст. 1 и 2. и члана 45 став 6. Закона о основама сиситема образовања и васпитања, као и чл. 9. и 10. ст. 1, 2, 3. и 6. Правилника о дисциплинској и материјалној одговорности запослених код тужене, на тај начин што је ученику, који има оштећен слух и тешко се изражава, вербалним обраћањем и коментарима, угрозила психичко и емоционално здравље и достојанство.

Решењем од 20.10.2010. године, тужилја је привремено удаљена са рада почев од 21.10.2010. године. На усменој расправи у дисциплинском поступку, тужилја је у присуству пуномоћника дана 12.11.2010. године изнела своју одбрану .

Решењем директора школе број .. од 26.11.2010. године, тужилји је престао радни однос отказом Уговора о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности. Тужилја је оглашена кривом за извршену повреду забране дискриминације и због учињеног вербалног психичког насиља и изречена јој је дисциплинска мера престанка радног односа. Решењем Школског одбора од 28.12.2010. године, поништено је првостепено решење и предмет враћен на поновни поступак. По прибављеном мишљењу синдиката, у поновном поступку директор је донео ново решење 31.12.2010. године, којим је тужилја оглашена кривом за извршену повреду забране дискриминације и вербално и психичко злостављање детета. Тужилја је против другог решења поднела приговор Школском одбору тужене, о коме није одлучено, већ је тужена 24.01.2011. године донела закључак, који садржи поуку о праву на судску заштиту против коначног решења донетог у овом дисциплинском поступку.

Током поступка је утврђено да је тужилја 06.10.2010. године, у току четвртог часа, у преподневној смени у разреду VI ..., поставила питање: “Како се израчунава непознати чинилац?”. За одговор се јавио ученик ББ, који је започео одговор речима „од производа“ када је застао и убрзо наставио „поделимо познатим чиниоцем“. Тужилја је коментарисала одговор речима „каква је то реченица“ и „шта си рекао“, што је изазвало реакцију ученика који је почео да плаче. Остали ученици у разреду су објашњавали да ученик тако говори, јер нема добар слух, а тужилја је одговорила да ученик шестог разреда треба да зна падеже и уколико их није научио да то треба да уради, након чега је наставила да ради по редовном програму. Услед понашања тужилје, ученик, који је одговарао, доживео је трауму и осетио јавно понижење пред разредом, јер је све коментаре о свом говору и изражавању доживео на начин да су усмерени на његов слабији слух.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, правилно је у побијаним нижестепеним пресудама примењено материјално право, када је одбијен тужбени захтев за поништај решења о претанку радног односа и враћање на рад.

Према члану 139. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ бр. 72/09...), као посебног прописа, који се примењује на основу члана 2. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр.24/05.. 54/09), запослени у установама може да одговара, између осталог, за повреду забрана прописаних овим законом.

Одредбом члана 142. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања, прописано је да директор установе покреће и води дисциплински поступак против запосленог, док је одредбом става 2. истог члана прописано да запослени мора бити саслушан, са правом да изложи своју одбрану, сам или преко заступника, а може за расправу да достави и писмену одбрану, док је у ставу 7. истог члана прописано да се по спроведеном поступку доноси решење којим се запослени може огласити кривим, у ком случају се изриче и дисциплинска мера, ослободити од одговорности или се поступак може обуставити. Чланом 143. став 2. наведеног закона је прописано да запосленом који изврши повреду забрана, прописаних чланом 44 – 46. истог закона, престаје радни однос када одлука директора о утврђеној одговорности постане коначна и одузима се лиценца.

Дисциплински поступак против тужиље је спроведен сагласно члану 142. Закона о основама система образовања и васпитања, будући да је поступак покренут закључком директора и да је тужиљи на расправи у дисциплинском поступку било омогућено право на одбрану, коју је тужиља изложила у присуству адвоката. По спроведеном поступку, директор тужене је донео одлуку којом је тужиља оглашена кривом због повреде забране дискриминације ученика и повреде забране психичког насиља према ученицима и изречена јој је мера престанка радног односа. Одлука о дисциплинској одговорности и казни постала је коначна, због чега је могла бити предмет судске заштите.

Према члану 45. Закона о основама система образовања и васпитања, у установама је забрањено: физичко, психичко и социјално насиље; злостављање и занемаривање деце и учесника; физичко кажњавање и вређање личности односно сексуална злоупотреба деце и ученика или запослених (став 1.). Под насиљем и злостављањем подразумева се сваки облик једанпут учињеног или понављаног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства личности детета и ученика или запосленог (став 2.). Под психичким насиљем, у смислу става 1. овог члана, сматра се понашање које доводи до тренутног или трајног угрожавања психичког и емоционалног здравља и достојанства детета и ученика или запосленог (став б.).

Неоснован је навод ревизије да је понашање тужиље од стране нижестепених судова погрешно оквалификовано као психичко насиље или злостављање ученика у установи образовања и васпитања. Психичко насиље је свако неадекватно понашање које вређа психичко здравље и достојанство детета. Просветни радници у свакој ситуацији треба да прилагоде свој однос према деци на начин да не вређају њихову личност и достојанство. Тај стандард (и казна за његово непоштовање) се посебно строго и без олакшавајућих околности примењује у ситуацији када дете има недостатак

или хендикеп који га чини несигурним. Примедбе које је тужиља, као професор ..., изнела нису биле адекватне, јер се нису односиле на наставну област ..., већ на говор и начин изражавања ученика који има слабији слух. Тужиља је вербалним понашањем изазвала емоционалну реакцију ученика и целог разреда, чиме је угрожено психичко здравље и достојанство ученика. Према томе, тужиља је повредила забрану психичког насиља у установама, због чега јој је законито изречена мера престанка радног односа, па тужена није у обавези да тужиљу врати на рад, у смислу члана 191. став 1. Закона о раду.

Осталим ревизијским наводима се у претежном делу оспорава оцена изведених доказа и правилност утврђеног чињеничног стања, што није дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 407. став 2. тачка 2. ЗПП.

На основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић